

U vrijeme zaključenja ugovora uobičajeni pravac plovidbe vodio je kroz Sueski kanal. Po CIF ugovoru prodavalac ina pravo odgadjeti ukrcaj do posljednjeg dana roka, koji mu pripada po ugovoru. U novembru je uobičajeni pravac plovidbe bio put Rta Dobre Nade, i ne bi se moglo tvrditi, da je zbog nemogućnosti plovidbe uobičajenim pravcem došlo do raskidanja ugovora. No s druge strane put oko Rta, koji je dva i po puta duži, nisu stranke mogle imati na pameti, kad su sklapale ugovor, jer bi tada ugovor sadržavao obveze bitno različite od onih, koje su bile uglavljene za plovidbu Sueskim kanalom. Zato se odredba, da roba ima biti prevezena kroz Sueski kanal, smatra bitnom za ugovor. Nemogućnost ispunjenja te bitne odredbe dovela je do raskidanja ugovora.

(AJIL 53/1959. str. 188 i d.)
V. F.

-----x-----

VIŠI SUD ZA NEW YORK COUNTY, 17. III. 1958.

Southwestern Shipping Corp. c/a National
City Bank

Protupravni ugovori - Devizna kontrola - Bretton-Woodski sporazum

Sud smatra, da je sporazum za transfer dolara u New York, koji je protivan talijanskim deviznim propisima, protupravan i po Bretton-Woodskom sporazumu i po općem ugovornom pravu i da se ne može sudskim putem tražiti njegovo izvršenje.

(AJIL, LIII/1959, str. 194)

Ž. M.

Bilješka.- U spomenutom slučaju radi se o sporazumu o transferu valute, za koji po talijanskom deviznom pravu mora postojati odobrenje. Ako odobrenje ne postoji, sporazum je ništav i ne može se tražiti njegovo ispunjenje sudskim putem. Odluka je u skladu s čl. VIII. 2 (b) Sporazuma o međunarodnom monetarnom fondu (Bretton-Woodski sporazum), koji glasi: "Ugovori o plaćanju u stranom novcu, koji se odnose na valute bilo koje članice, a protivni su deviznim propisima te članice, koji su ostali na snazi ili sunvedeni u skladu s ovim Sporazumom, ne će se moći izvršiti na područjima bilo koje članice".

Sud nedjuti smatra, da je sporazum nevaljan i po općem ugovornom pravu (general contract law). To stanovište danas već prevladava i u doktrini i u judikaturi, za razliku od nekadanjeg, po kojemu se smatralo da su devizni propisi, propisi javnog prava i da imaju isključivo teritorijalnu važnost, te da se prema tome ne mogu priznati u drugoj državi a ne onoj, koja ih je donijela, jer to ne dozvoljava javni poredak (tako naročito švicarska i francuska judikatura prije II. svjet.rata).

Danas ima vrlo malo rješidaba, koje zauzimaju takve stanovište. Za američke sudove treba reći, da nisu nikada bazirali odbijanje prinjenestranih seviznihpropisa na inkompatibilnosti strane devizne kontrole s američkim javnim poretkom, ili drugim riječima, oni nisu priznavali valjanim ugovore protivne mjerodavnim stranin internim propisima o deviznoj kontroli.

Ž. M.

Starije sudske odluke iz područja pomorske
kupoprodaje

KOMORA ZA ARBITRAŽU I MIRENJE ZA ŽITO
I ŽITARICE (Chambre Arbitrale et de
Conciliation pour grains et graines
d'Anvers), 7.VIII. 1929.
Moses I. Nahon ca. Schlömer

Kupoprodaja CIF - Posljedice zakašnjelog prigovora - Primjena
klauzule "najbliža sigurna i pogodna luka"

I. Ako kupac kod kupoprodaje CIF ne prigovori u roku, koji mu je određen ugovorom, smatra se, da je prihvatio dokumente onakve, kakvi su bili predani, i da je samim tim prihvatio sve klauzule, koje se nalaze u teretnici.

II. Ako se u teretnici nalazi klauzula "najbliža sigurna i pogodna luka" ("the nearest safe and convenient port"), zapovjednik broda, koji nije u mogućnosti da plovi uzvodno rijekom, pošto je ista blokirana ledom, ne čini nikakvu odlučnu pogrešku na štetu interesa kupca, ako u Dunquerque-u iskrca teret ječma, koji je upućen u Antwerpen, jer je ta francuska luka, u kojoj se nalazi tržište žita, povoljnija za realizaciju robe, negu luke Temenzen ili Zeebrugge. Zbog toga je kupoprodaja (od koje je kupac odustao zbog takvog iskrcaja) raskinuta krivnjom i na štetu kupca.

(DOR XXI, str.173-174)

S. B.